

Toelichting op het
Begraafplaatsreglement

**Toelichting op het Reglement voor de
begraafplaatsen van de parochie Lumen
Christi
Januari 2011**

A. Algemeen

Vanaf de nieuwe Wet op de Lijkbezorging van 1991 kent de Nederlandse Kerkprovincie een nieuw reglement voor het beheer van de begraafplaatsen. De wet onderging sinds 1991 een aantal wijzigingen. In 2006 is er een nieuwe Wet op de Lijkbezorging vastgesteld. Naar aanleiding daarvan hebben de diverse parochies van het huidige verband voor hun parochie reglement geactualiseerd. In 2010 zijn de laatste wijzigingen vastgesteld. Dit betekent dat er voor de verschillende begraafplaatsen binnen het huidige parochieverband Lumen Christi één gelijklopend Reglement voor haar begraafplaatsen is vastgesteld. De voornaamste veranderingen in de wet, die van belang zijn voor het Reglement en het beheer van de begraafplaats, zijn de volgende:

- a. De voormalige Reglementen gebruikten tot dusver de term "eigen graf", terwijl de Wet sprak van "graf, waarop een uitsluitend recht is gevestigd". De nieuwe wettelijke term is geworden: "particulier graf" en die is in het Reglement overgenomen. (Wet op de Lijkbezorging art. 31, lid 2; 45, lid 2; 46, lid 4)
- b. Tot nu toe gold een verbod om een asbus of urn binnen 20 jaar te ruimen (artikel 66, lid 1 Wet op de Lijkbezorging vóór 2009). Dat verbod is opgeheven. Hierdoor vervalt het tot nu toe bestaande verschil in de termijn waarna geruimd kan worden tussen een graf (10 jaar) en een asbus of urn (20 jaar). De wettelijke termijn van 10 jaar blijft gelden voor de ruiming van een graf. De ruiming van een asbus of urn vindt binnen 10 jaar nadat de as in de bus is geborgen niet plaats dan met toestemming van de rechthebbende op de ruimte waar de asbus is bijgezet. (Wet op de Lijkbezorging 2009, artikel 66, lid 1)
- c. De minimum-termijn voor de uitgifte van een particulier graf (eigen graf) is ingekort van twintig naar tien jaar (artikel 28 lid 1 Wet op de Lijkbezorging). Binnen de verschillende parochies waren verschillende uitgiftetermijnen gangbaar. In het nieuwe Reglement wordt de uitgiftetermijn twintig jaar. Zie de toelichting bij artikel 11.
- d. De inspanningen die de beheerder moet verrichten om in verband met het verstrijken van de periode van het grafrecht het adres van een rechthebbende te achterhalen, indien het opgegeven adres niet (meer) het juiste blijkt te zijn, zijn verminderd (Wet op de Lijkbezorging, artikel 28, lid 2). Zie de toelichting bij artikel 18.
- e. Er is een nieuw artikel 32a opgenomen in de Wet op de Lijkbezorging, waarin wordt bepaald dat de graftekens en grafbeplanting niet langer het eigendom zijn van de begraafplaatshouder (door natrekking) maar van de rechthebbende. Zie de toelichting bij artikel 34. Om deze reden is de tekst van artikel 38 lid 1 van het Reglement aangepast.
- f. Er is een verkorting in de Wet op de Lijkbezorging opgenomen (artikel 28, lid 4 t/m 7) waardoor in geval van verwaarlozing van het onderhoud van een particulier graf het recht op het graf eerder vervalt, nl. na één jaar (als de rechthebbende bericht van ontvangst van de kennisgeving heeft gezonden) of uiterlijk 5 jaar (als de rechthebbende géén bericht van ontvangst van de kennisgeving heeft gezonden). Zie de toelichting bij artikel 35.
- g. Het voorschrift van artikel 31, lid 2 van de Wet op de Lijkbezorging dat het bestuur verplichtte om het voornemen tot het ruimen van graven tenminste twee maanden tevoren ter kennis te brengen van de Regionale Inspecteur van de Volksgezondheid (later: de daartoe door de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu aangewezen ambtenaar) is in de nieuwe Wet op de Lijkbezorging vervallen. Hierdoor is ook Bijlage 4 van het I Reglement vervallen ("Kennisgeving van het voornemen tot ruimen").

In het Voorwoord van het nieuwe Reglement staat een opsomming van de artikelen welke in dit reglement, ten opzichte van de bestaande reglementen uit 2006 zijn aangepast. Met de vaststelling van het Reglement voor de begraafplaatsen voor de parochie Lumen Christi, vervallen alle bestaande reglementen.

B. Artikelsgewijs

Artikel 1.

Asbussen zijn metalen kokers, waarop het registratienummer van de overledene is aangebracht. Een urn is een meestal

keramische pot, waar de asbus in opgeborgen wordt. Deze is vaak voorzien van een opening, waardoor de urn hecht kan worden vastgeschroefd op de ondergrond (bijv. de grafsteen of de urnennis van de urnenbewaarplaats). Deze hechte verbinding is voorgeschreven door het Besluit Lijkbezorging. Urnen kunnen derhalve wel op een graf of in een open nis worden bijgezet; asbussen niét: die dienen ofwel te worden begraven ofwel te worden ingemetseld.

Een strooiveld voor de verstrooiing van as kan pas in gebruik worden genomen na een verkregen vergunning van Burgemeester en Wethouders.

Artikel 2.

De parochie is de rechtspersoon die eigenaar is van de begraafplaats. Het Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie van de Rooms Katholieke Kerk in Nederland is derhalve van kracht. De besluitvorming van het kerkbestuur en het afleggen van rekening en verantwoording aan de diocesane bisschop worden daarin geregeld. Voor het aanleggen, uitbreiden en sluiten van de begraafplaats en van een columbarium heeft het kerkbestuur de voorafgaande schriftelijke machtiging nodig van de bisschop.

Artikel 3.

De beheerder wordt gevormd door de locatieraad. Zij is gemandateerd door het bestuur en verantwoordelijk voor het reguliere beheer en kan iemand belasten met het onderhoud en het voeren van de administratie (artikel 8).

Artikel 4.

Zeker wanneer op een plaats in feite alle begrafenis door één begrafenisondernemer of door vrijwilligers en "noabers" geregeld worden, moet toch worden toegezien dat de formaliteiten zijn vervuld, voordat de begraafplaats wordt toegelaten. Voor een onvoldragen menselijke vrucht (tot 24 weken) is geen verlof tot begraven nodig; met een doktersverklaring kan worden volstaan. Bij stoffelijke overschotten die uit het buitenland worden aangebracht kan de overlijdensverklaring van de autoriteiten van het betreffende land dienst doen als vervangende verklaring.

Artikel 4a.

Zinken kist

Het gebruik van een zinken kist is op grond van artikel 4 van het Besluit op de Lijkbezorging (Stb 1997, 647) niet toegestaan. Uitsluitend stoffelijke overschotten die in een zinken kist uit het buitenland komen mogen

begraven worden, mits de ondoordringbaarheid is opgeheven. Ook in het laatste geval blijft een zinken of andere metalen kist een belemmering voor een natuurlijke ontbinding. Het is daarom gewenst om het zinken voor begraafplaats te verwijderen of de overledene in een andere, wel geheel vergankelijke kist of ander wettelijk toegestaan omhulsel te bergen.

Lijkhoes

Het is op grond van het Besluit op de Lijkbezorging verboden om een overledene te begraven met gebruikmaking van een lijkhoes die niet voldoet aan de voorwaarden van het Lijkomhulselbesluit 1998.

In de praktijk bleek dat dit verbod op grote schaal werd overtreden. Om controle zoals bedoeld in het derde lid mogelijk te maken, is het nog eens uitdrukkelijk in dit reglement opgenomen.

Andere niet vergankelijke voorwerpen

De bepaling in het derde lid heeft de bedoeling om het mee begraven van voorwerpen te voorkomen die niet in de grond horen, die niet vergankelijk zijn of die een natuurlijke ontbinding van het lichaam kunnen belemmeren. Er is geen enkel bezwaar tegen het mee begraven van voorwerpen als kindertekeningen, een kleine stoffen knuffel of een rozenkrans. Maar wel tegen technische hulpmiddelen zoals een koelmatras, plastic zakken met kledingresten van het slachtoffer van een verkeersongeval, medisch afval e.d. In twijfelgevallen kan een uitvaartverzorger in overleg treden met de beheerder van de begraafplaats. Handvatten, nagels en onverteerbare voorwerpen van orthopedische of medische aard zijn op dit artikel niet van toepassing.

Controle

De rechthebbende zelf is verantwoordelijk voor het naleven van de voorschriften die in lid 1 t/m 3 omschreven zijn. Deze (dan wel diens uitvaartverzorger) moet wanneer hier om wordt gevraagd, tenminste 24 uur voor de begrafenis een verklaring overleggen waaruit blijkt dat wordt voldaan aan de eerste drie leden van dit artikel. Indien aan de hand van een recent aankoopbewijs kan worden aangetoond dat gebruik wordt gemaakt van een lijkhoes van een merk en type dat voldoet aan de wettelijke normen, hoeft geen testrapport meer te worden overgelegd. Welke hoezen voldoen aan de wettelijke normen wordt regelmatig gepubliceerd door de Landelijke Organisatie van Begraafplaatsen. Verklaringen van producenten of leveranciers, zonder deugdelijk onderliggend testrapport, kunnen worden geweigerd omdat is gebleken dat dergelijke

verklaringen niet altijd waarheidsgetrouw zijn. De locatieraad of door hen aangewezen personen kunnen controleren, o.a. door inspectie van de inhoud van de kist of een ander omhulsel, of aan de wettelijke bepalingen en de bepalingen van dit artikel wordt voldaan. Men controleert ook al de aanwezigheid van een verlof tot begraving en het document als bedoeld in artikel 8 van de Wet op de Lijkbezorging dat wisseling van kisten en overledenen moet voorkomen. De verklaring moet tijdig en volledig ingevuld worden aangereikt om de beheerder van de begraafplaats in staat te stellen nader onderzoek te doen, inlichtingen in te winnen of overleg te plegen. Indien blijkt dat een verklaring niet waarheidsgetrouw is, kan de begraving worden uitgesteld of geweigerd. Onderzoek zal steekproefsgewijs plaats vinden. In ernstige gevallen kan er aanleiding zijn voor een strafrechtelijk onderzoek door justitie en kan de rechthebbenden en de uitvaartverzorger worden verboden om gedurende een bepaalde periode zijn werkzaamheden op de begraafplaats uit te oefenen.

De verklaringen zullen in de begrafenisadministratie worden bewaard, omdat informatie over de aanwezigheid van bepaalde materialen en voorwerpen nuttig kan zijn bij opgravingen en ruiming van het graf. Ook kunnen uitvaartverzorgers er achteraf op worden aangesproken als blijkt dat feiten en verklaringen niet overeen kwamen.

Voor de beheerder is het in de praktijk wellicht niet doenlijk om directe en volledige controle uit te oefenen. Door het reglement toe te zenden aan de uitvaartverzorgers onder nadrukkelijke attendering op dit artikel kan echter een preventieve werking uitgaan en kan het bestuur in voorkomend geval deze bepaling inroepen

Artikel 5.

Het registratienummer wordt in de regel door de begrafenisondernemer op of in de kist of op de asbus aangebracht. Daar waar dit niet het geval is dient de beheerder zorg te dragen voor een registratienummer.

Artikel 7.

De richtlijnen voor bezoekers hoeven in feite niet gedetailleerd in het reglement te worden opgenomen; zij dienen op andere wijze kenbaar te worden gemaakt op de begraafplaats.

Artikel 8.

Volgens de Wet op de Lijkbezorging is een houder van een begraafplaats verplicht een register bij te houden van alle aldaar begraven

overledenen en van bijgezette asbussen met een nauwkeurige plaatsaanduiding. Deze registers moeten openbaar zijn, d.w.z. dat aan belanghebbenden de gelegenheid moet worden verschaft desgevraagd de registers te raadplegen.

Op een plattegrondtekening van de begraafplaats kunnen de vakken en de afzonderlijke graven worden aangegeven. Het register kan de vorm bezitten van een computer- of kaartstelsel met verwijzingen naar de plattegrondtekening.

In het register dienen uiteraard ook de verleende rechten, de verlengingen en de bijzettingen te worden opgetekend. Het adressenbestand van rechthebbenden en gebruikers dient nauwkeurig te worden bijgehouden. De Regeling Bescherming Persoonsgegevens Parochies is hierop van toepassing.

Hetgeen in lid 2 wordt gesteld over de aanneming van het begin van de verleende rechten is bedoeld als administratieve vereenvoudiging. Hierdoor worden de wettelijke termijnen ten aanzien van bijvoorbeeld de grafurft uiteraard niet aangetast.

Artikel 9.

De schriftelijke vorm voor een overeenkomst tot het vestigen van een grafrecht is een wettelijke vereiste van de Wet op de Lijkbezorging. De beheerder dient te beschikken over een grafakte welke altijd voorradig moeten zijn.

De bepalingen van het reglement voor het beheer van de begraafplaats vormen de voorwaarden van de overeenkomst en dienen in de grafakte te worden opgenomen. De grafakte zal daardoor de vorm krijgen van een verzekeringspolis. In ieder geval behoort bij een grafuitgifte voorafgaand aan de begraving, al dan niet via de begrafenisondernemer als intermediair, een exemplaar van het begraafplaatsreglement aan de rechthebbende ter beschikking te worden gesteld.

Een bijzondere begraafplaats, zoals de katholieke, mag de kring van te begraven overledenen beperken. Of men hiertoe overgaat hangt van diverse omstandigheden af. Op begraafplaatsen waar veel ruimte is, kan men ook volstaan met de bepaling dat daarop 'katholieken' worden begraven. Er kan een onderscheid gemaakt worden in de tarieven op grond van het wel/niet voldoen van kerkelijke bijdragen.

Artikel 10.

De begraafplaatsen binnen de parochie Lumen Christi kennen uitsluitend particuliere graven. Particuliere graven worden volgens de Wet op de Lijkbezorging voor een bepaalde tijd van tenminste tien jaar (deze termijn was onder de Wet op de Lijkbezorging tussen 1991 en 2009 twintig jaar) uitgegeven. De wettelijke minimumtermijn voor de uitgifte van een particulier graf (eigen graf) is vanaf 2009 ingekort van twintig naar tien jaar (artikel 28 lid 1 Wet op de Lijkbezorging). Het bestuur heeft de uitgiftetermijn vastgesteld op twintig. Na afloop van de termijn kan de rechthebbende het grafrecht echter onbepaald verlengen met een nieuwe periode, zolang hij aan de daarvoor gestelde voorwaarden voldoet. De duur van de grafrechten liepen in de reglementen van de verschillende locaties uiteen van een recht op particulier graf voor bepaalde tijd gelijk aan de wettelijke minimumtermijn van twintig jaar of een grafrecht van 25 jaar. In het huidige reglement worden uitsluitend grafrechten voor 20 jaar uitgegeven. Een voor 20 jaar verleend recht op een particulier graf wordt op verzoek telkenmale met een periode van 10 jaar verlengd. Hierdoor kan feitelijk een zelfde situatie worden bereikt als waarmee het recht op een particulier graf voor onbepaalde tijd zou zijn uitgegeven. Uit beheersmatig oogpunt verdient een systeem van grafuitgifte voor bepaalde tijd met de mogelijkheid van (in beginsel, zolang de begraafplaats in exploitatie is, onbepaalde) verlenging met tijdvakken van 10 jaar de voorkeur. Het is niet mogelijk een plaats op de begraafplaats uit te zoeken voor later en dit te bespreken of te reserveren, zonder dat men op deze grafruimte een grafrecht verwerft. Omdat op een grotere begraafplaats niet de afzonderlijke graven geruimd worden, maar de gravenvelden, zal een goed beheer zoveel mogelijk willen voorkomen, dat door een te grote tegemoetkoming aan privé-verlangens de exploitatie van de begraafplaats onevenredig verzaagd wordt.

Artikel 11.

De minimumtermijn voor de uitgifte van een particulier graf (voorheen eigen graf) is ingekort van twintig naar tien jaar (artikel 28 lid 1 Wet op de Lijkbezorging 2009). De op katholieke begraafplaatsen gebruikelijke termijn van twintig jaar voor de uitgifte van het grafrecht is in dit Reglement gehandhaafd. Het bestuur kan echter de termijn van uitgifte van particuliere graven desgewenst inkorten. Na afloop van de uitgiftetermijn kan de rechthebbende het grafrecht echter onbepaald verlengen met een nieuwe periode van tien jaar conform artikel 18 en 19, zolang hij aan

de daarvoor gestelde voorwaarden voldoet.

Artikel 12.

Voor het bestuur is het van groot belang over het juiste adres van de rechthebbende te beschikken. In geval van opgraving of ruiming is immers de toestemming nodig van de rechthebbende. Bij nalatigheid in het onderhoud van het graf moet de rechthebbende aangesproken kunnen worden evenals na afloop van de termijn i.v.m. de verlenging van het grafrecht. Voor het verstrekken van het juiste adres is de rechthebbende verantwoordelijk.

Artikel 13.

Na het overlijden van de rechthebbende of een gebruiker valt het grafrecht in zijn of haar nalatenschap. Indien er geen testamentaire beschikking is die bepaalt aan wie het grafrecht toekomt, worden de erfgenamen gezamenlijk rechthebbende. Zij dienen op grond van het reglement vervolgens één persoon aan te wijzen die als rechthebbende optreedt.

De beheerder dient de normale zorgvuldigheid in acht te nemen bij het registreren van de nieuwe rechthebbende. Alleen indien het bestuur gegronde redenen heeft te twifelen aan de juistheid van de aanwijzing, dient zij de overige nabestaanden te informeren. Eventueel kan dit door een zichtbare vermelding bij het graf dat men zich gelieve te melden bij de beheerder. In die gevallen dat de nabestaanden niet tot een eensgezinde aanwijzing komen, dient de beheerder géén feitelijke handelingen (bijzetting, ruiming, opgraven e.d.) of juridische handelingen (verlenging) m.b.t. het graf meer toe te staan. De nabestaanden zijn in dit geval gezamenlijk verantwoordelijk voor het voldoen van de kosten die samenhangen met het grafrecht. Uit het feit dat een van de nabestaanden kosten voldoet kan niet zonder meer afgeleid worden dat deze daarmee ook de nieuwe rechthebbende is.

Als zich geen rechthebbende meldt vervalt daarmee niet het grafrecht. Dit recht blijft bestaan totdat de termijn waarvoor het grafrecht is afgesloten verstrijkt, of op grond van de bepalingen in artikel 23.

Artikel 14.

Overdracht van het grafrecht aan anderen dan de echtgenoot, geregistreerde partner of andere levenspartner, pleeg- of stiefkind of een bloed- of aanverwant tot en met de vierde graad wordt aan het oordeel van de beheerder onderworpen teneinde te voorkomen dat grafrechten in handen komen van personen of instellingen met commerciële oogmerken.

Artikel 15.

Deze bepaling is opgenomen om een begraafing of bijzetting in gewijde aarde te kunnen weigeren, wanneer canonieke redenen (volgens kerkelijke wetten vastgesteld) dit zouden urgeren. De betrokkenen hebben dan de keuze tussen teruggave van reeds betaalde rechten of begraafing op een niet-gewijd gedeelte van de begraafplaats.

Artikel 16.

Wanneer de overheid (een gedeelte van) de begraafplaats nodig heeft voor aanleg van wegen of voor realisering van een bestemmingsplan, zal het bestuur uiteraard het overbrengen van stoffelijke resten en van graftekens in de onderhandelingen betrekken. Zo mogelijk dienen verleende rechten elders te worden gehonoreerd. Dit laatste is voor het bestuur soms onmogelijk door ruimtegebrek of door het feit dat het bestuur na sluiting geen nieuwe begraafplaats gaat beheren (maar dit b.v. overlaat aan de burgerlijke gemeente). Om te voorkomen dat zich in de toekomst een onoplosbare situatie voordoet, wordt deze bepaling opgenomen.

Artikel 17 en 18.

De inspanningen die de beheerder moet verrichten om in verband met het verstrijken van de periode van het grafrecht het adres van een rechthebbende te achterhalen, indien het opgegeven adres niet (meer) het juiste blijkt te zijn, zijn verminderd. Uitgangspunt is dat de rechthebbende zelf verantwoordelijk is voor het doorgeven van zijn adreswijziging. De beheerder moet wel de aankondiging van het aflopen van de termijn van het grafrecht gedurende een jaar zichtbaar vermelden bij de ingang van de begraafplaats en bij het betreffende graf, indien de rechthebbende niet heeft gereageerd op een schriftelijke herinnering aan het aflopen van de termijn aan het door hem opgegeven adres. De verlenging van een recht op een particulier graf betreft volgens de Wet op de Lijkbezorging 2009 een periode van tenminste 5 jaar en niet langer dan 20 jaar. Het Reglement voor de begraafplaatsen van de parochie Lumen Christi, (genoemd onder artikel 1 van het reglement), hanteert de tot dusver op katholieke begraafplaatsen gebruikelijke verlengingstermijn van 10 jaar. Verlenging moet door de beheerder worden toegestaan, mits het verzoek daartoe binnen twee jaar vóór het verstrijken van de lopende termijn gedaan is. Indien de adresgegevens bij de beheerder bekend zijn zal de rechthebbende ten minsten anderhalf jaar voor het verstrijken van het grafrecht de rechthebbende schriftelijk attenderen op de mogelijkheid tot verlenging.

Wanneer de beheerder om in artikel 18, lid 2 genoemde reden verlenging van het grafrecht op het te ruimen gravenveld weigert, zal elders op de begraafplaats een andere grafruimte aangeboden moeten worden.

Als de mededeling van de afloop van de termijn bij de ingang van de begraafplaats en bij het graf na één jaar geen reactie van de rechthebbende heeft opgeleverd, vervalt het grafrecht ingevolge artikel 21, sub d. De bovengenoemde termijnen van twee respectievelijk anderhalf jaar voor het verstrijken van het grafrecht zijn gericht op het feit dat de beheerder kan ruimen op het moment dat het grafrecht ook daadwerkelijk verstreken is. Een beheerder mag afwijken van deze termijnen. Dit wordt echter niet aanbevolen.

Artikel 20.

Wanneer in een particulier graf een bijzetting plaatsvindt, kan het noodzakelijk zijn dit grafrecht te verlengen, teneinde de minimale grafrusttermijn (10 jaar) van de laatst overledene te garanderen.

Om deze redenen wordt bij een bijzetting het grafrecht met 20 jaar verlengd. De kosten die met deze verlenging gemoeid gaan worden door de beheerder verrekend. Na afloop van deze termijn kunnen de rechthebbenden het grafrecht vervolgens weer met 10 jaar laten verlengen. Bij bijzetting in een particulier (urnen-)graf van een asbus of urn geldt in nieuwe Wet op de Lijkbezorging 2009 niet langer de wettelijke grafrusttermijn voor asbussen van 20 jaar, maar voortaan geldt dezelfde grafrusttermijn als voor degenen die begraven worden (10 jaar).

Artikel 22.

Bij de aanleg van een nieuwe begraafplaats of de reconstructie van een bestaande begraafplaats zal grote aandacht worden besteed aan de landschappelijke verzorging en met oog op de ARBO-eisen aan de mogelijkheden voor gemechaniseerd onderhoud (zie betreffende onderhoud de toelichting bij artikel 40).

Wanneer de grondwaterstand in de winter dit vereist zal het terrein moeten worden gedraineerd of opgehoogd.

Graftekens moeten worden gefundeerd omdat de ondergrond inklinkt. Deze fundering is zeker noodzakelijk wanneer in naastgelegen graven bijzettingen moeten plaatsvinden. Het slaan of boren van afzonderlijke funderingspalen na een begraafing is riskant, omdat er maar weinig ruimte is naast een lijkst (die nimmer secuur in de as blijkt te liggen).

De indeling van een begraafplaats behoeft niet in het Reglement te worden geregeld: een indelingstekening wordt niet overgelegd. Volstaan kan worden met aan belanghebbenden inzage te geven bij de beheerder. De beheerder dient voldoende vrijheid voor een aangepast beheer te behouden om ook in de toekomst een reconstructie van de begraafplaats mogelijk te maken. Het toelaten van bijzondere graven (priestergraven; oorlogsgraven, etc.) kan bij bestuursbesluit geregeld worden, wanneer het reglement daartoe voldoende vrijheid laat.

Artikel 23.

In vroeger jaren kwam het verschil in welstand tussen de gestorvenen tot uitdrukking in een meer of minder prominente plaats op de begraafplaats met daarmee corresponderende kwaliteit van het materiaal van het grafteken. In de huidige tijd wordt in brede kring beleefd dat iedere mens voor God gelijk is. Het indelen van de begraafplaats in verschillende klassen, hetgeen in feite de overledenen selecteert naar welstand, moet heden ten dage als achterhaald worden beschouwd. Uiteraard zullen de gevestigde rechten van nabestaanden, die nog gebaseerd zijn op een indeling in klassen, onaangetaast blijven. De gelijkheidsgedachte heeft echter ook weer niet de consequentie dat een katholieke begraafplaats uniformiteit zou moeten nastreven van alle graven en graftekens. Uniformiteit komt wel voor op katholieke begraafplaatsen (naar schatting in 20% van de begraafplaatsen). In dat geval is de gelijkheidsgedachte verwerkt in het architectonisch concept van de begraafplaats als geheel, volgens de esthetische inzichten van de ontwerper. In het algemeen zal de katholieke begraafplaats echter – binnen bepaalde grenzen – voldoende ruimte moeten bieden aan nabestaanden om vorm te kunnen geven aan eigen voorkeuren voor de aankleding van het graf. De grenzen worden met name bepaald door grenzen van fatsoen en piëteit voor de doden. Daarnaast zullen eisen gesteld kunnen worden voor wat betreft duurzaamheid van materialen. Wanneer het door de grondwaterstand niet mogelijk is in een dubbel graf twee overledenen boven elkaar te begraven, moeten ze naast elkaar begraven worden. In dat geval is er echter sprake van twee naast elkaar gelegen enkele graven (met dienovereenkomstige tariefstelling).

Artikel 24.

Volgens het Besluit op de Lijkbezorging mogen maximaal 3 overledenen boven elkaar worden begraven.

Artikel 29.

Een grafkelder is een waterdichte kelder van gewapend beton of metselsteen, waarvan de opgaande wanden tot 10 cm onder het maaiveld worden opgetrokken en die moet worden afgesloten met een afdekplaat van gewapend beton. De onderste kist wordt op de bodem geplaatst, de volgende(n) op de ondersteuningsijzers die in de zijwanden dragen. Het plaatsen van grafkelders wordt op de begraafplaatsen van Lumen Christi niet toegestaan..

Artikel 32.

De ruiming van een asbus door verstrooiing van de as geschiedt door de beheerder indien het recht op een particulier urnengraf of het recht op bewaring van een asbus in de urnenbewaarplaats is vervallen. Daarvoor is nodig dat de wettelijke ruimingstermijn van 10 jaar is verstreken.

De rechthebbende staat het echter vrij tot ruiming van de asbus over te gaan vanaf een maand nadat de as in de asbus werd geborgen. Het spreekt vanzelf dat dit enkel kan gebeuren met medewerking van de beheerder in verband met het vrijmaken van de asbus, de controle van het registratienummer en de aantekening van de ruiming in de administratie.

De as kan worden geruimd door verstrooiing op een strooiveld. Om een gedeelte van de begraafplaats als strooiveld te kunnen aanmerken is een vergunning van Burgemeester en Wethouders van de betreffende gemeente vereist.

Artikel 34.

In dit reglement wordt ervan uitgegaan, dat op particuliere graven eigen graftekens worden opgericht conform de inrichtingseisen welke door de locatieraden zijn vastgesteld. Er is een nieuw artikel 32a opgenomen in de Wet op de Lijkbezorging. Daarin wordt bepaald dat gedurende de periode dat een graf niet geruimd mag worden de natrekkingsregel van BW 5 : 20 (nl. dat gebouwen en werken, die duurzaam met de grond zijn verenigd, alsmede met de grond verenigde beplantingen eigendom worden van de eigenaar van de grond) niet van toepassing is op hetgeen op dat graf is geplaatst. D.w.z. dat het eigendom van de graftekens en grafbeplantingen eigendom zijn van de rechthebbende en niet van de begraafplaatshouder. Door dit nieuwe wetsartikel heeft de wetgever een einde gemaakt aan de gevolgen van het arrest van de Hoge Raad van 25 oktober 2002, waarin beslist werd dat het bestuur eigenaar werd van de graftekens en de grafbeplantingen op grond van de algemene natrekkingsregel,

aangezien op deze algemene natrekkingsregel geen uitzondering was toegestaan door een bijzondere wet. Het gevolg is dat vanaf nu het bestuur niet langer zonder meer aansprakelijk kan worden gesteld voor schade tengevolge van ontoereikend onderhoud van de graftekens en grafbeplanting omdat dit weer voor risico komt van de rechthebbende als eigenaar. Dat werd vóór het genoemde arrest door alle betrokkenen ook steeds stilzwijgend aangenomen. Rechthebbenden waren zich doorgaans niet bewust dat het grafteken en de grafbeplanting op hun graf niet hun eigendom zou zijn. In hun beleving is het hun eigendom en daaraan is de wetgever hen nu tegemoet gekomen.

Artikel 35.

De bepaling van artikel 28, lid 6 van de Wet Lijkbezorging 1991, dat het grafrecht bij verwaarlozing van het grafonderhoud door de rechthebbende in ieder geval vervalt 30 jaar nadat in het graf de laatste begraving heeft plaats gevonden, is vervallen. Nu bepaalt het nieuwe artikel 28 in lid 4 t/m 7 dat in geval van verwaarlozing van het onderhoud van een particulier graf het recht op het graf vervalt na één jaar (als de rechthebbende bericht van ontvangst van de kennisgeving heeft gezonden) of uiterlijk 5 jaar (als de rechthebbende géén bericht van ontvangst van de kennisgeving heeft gezonden). Er is een overgangsregeling in de Wet opgenomen in artikel 84a: het grafrecht van een verwaarloosd graf, dat vóór 1 januari 2009 is gevestigd en waarover de rechthebbende vóór 1 januari 2024 is aangeschreven vervalt per 1 januari 2029, mits 30 jaar na de laatste begraving zijn verstreken. Als die 30 jaar nog niet zijn verstreken dan duurt het grafrecht voort tot de dertig jaren bereikt zijn. Tenslotte is bepaald dat, in geval van verwaarlozing van het onderhoud van een particulier graf dat nog geen twintig jaar is gevestigd op het moment dat de termijn van 5 jaar na de aanschrijving is verstreken, het grafrecht vervalt zodra de termijn van twintig jaar is verstreken. Deze bepaling hangt samen met het feit dat de Wet op de Lijkbezorging van 1991 tot 2009 een minimum termijn van twintig jaar voorschreef voor de eerste vestiging van een particulier grafrecht. Gedurende deze verplichte wettelijke termijn van uitgifte wil de wetgever de rechthebbende vrijwaren van het vervallen van het grafrecht. Vanaf 2009 is de minimale termijn van uitgifte ingekort tot tien jaar (samenvallend met de wettelijke minimum-termijn voor de grafgrust; zie de toelichting bij artikel 11).

Artikel 39.

Veel katholieke begraafplaatsen kennen of

kenden tot voor kort geen afzonderlijke financiële verantwoording op basis van een zelfstandige exploitatie. Gezien hun ontstaansgeschiedenis, de ligging binnen het kerkelijk complex – waardoor toezicht minder nodig is – en het feit dat vrijwilligers werden ingeschakeld voor begraven en onderhoud van de begraafplaats, konden lage tarieven gerekend worden. Begraafplaatsen zijn doorgaans geen inkomstenbron voor de kerk, zij mogen evenmin een verliespost worden. Het blijkt echter steeds moeilijker om te komen tot een sluitende exploitatie van de begraafplaatsen, die steeds vaker professionals in moeten schakelen voor het onderhoud en het beheer, zowel binnen (administratief) als buiten (groenvoorzieningen en onderhoud). Uitgangspunt bij het opstellen van de tarieven dient te zijn dat de begraafplaats zichzelf kan bedruipen. Aangeraden wordt om bij het vaststellen van de tarieven oriëntatie te zoeken bij de gemeentelijke tarieven voor begraven en/of de diocesane richtlijnen te raadplegen. Door een specificatie van het tarief aan rechthebbenden te verstrekken kan ook inzichtelijk gemaakt worden voor welke onderdelen men heeft betaald. Een bedrag voor algemeen onderhoud kan eenmaal gevraagd worden voor de duur van het grafrecht, men kan ook jaarlijks een bedrag voor dit onderhoud innen. Indien een parochie of kerkelijke rechtspersoon structurele problemen heeft met de exploitatie van haar begraafplaats dient zij het probleem eerst aan het bisdom voor te leggen. Indien het overleg met het bisdom ertoe leidt dat voorzetting in eigen beheer niet langer mogelijk is, kunnen de volgende mogelijkheden aan de orde komen:

- * overdracht van het beheer aan een bestaande kerkelijke rechtspersoon of katholieke burgerlijke rechtspersoon die reeds een of meer katholieke begraafplaatsen beheert;
- * overdracht van het beheer aan een nieuw op te richten kerkelijke rechtspersoon die zich ten doel stelt het beheer van een of meer katholieke begraafplaatsen op zich te nemen;
- * indien geen van beide voorgaande mogelijkheden kunnen worden verwezenlijkt: overdracht aan de gemeente, waarbij gedacht kan worden aan een parallel met de regeling van artikel 39 Wet op de Lijkbezorging: het beheer, het onderhoud en de administratie van de begraafplaats voor rekening van de gemeente en overleg met de parochie over de inrichting, afscheiding en het gebruik, alsmede over de dagen waarop begraven mogelijk is, de sluiting en de gesloten verklaring.

Ter wille van de juiste verhoudingen t.o.v. het bedrijfsleven en ter voorkoming van misbruik dienen ten behoeve van de begraafplaats tarieven noch kortingen te worden bedongen bij het plaatsen van graftekens. Evenmin dienen deze leveranties te verlopen via de begraafplaats. Uitdrukkelijk wordt bepaald, dat de beheerder, de doodgraver, koster(s) of ander personeel geen kortingen of tegemoetkoming van leveranciers mogen ontvangen.

Omdat de tarieven frequenter moeten worden aangepast dan het reglement, worden deze tarieven niet in het reglement opgenomen.

Artikel 44.

Bij aanleg of reconstructie van een begraafplaats kunnen maatregelen getroffen worden om onderhoud te voorkomen (goede ontsluiting met paden, toegankelijkheid voor machines; - paden die niet geschoond hoeven te worden, met een afdeklaag bestand tegen transportmiddelen van de steenhouders; - doorgaande groenbedekking over de graven, ook over de gravenvelden die nog niet in gebruik zijn; - liever bodembedekkers dan gazons met graskanten; - langs de paden en de graftekens geen bomen met sterke wortels aan de oppervlakte (b.v. acacia's); - voor bezoekers afvalbakken, die op tijd geleegd worden; - als afrastering bv. een gegalvaniseerd spijlenhek). Het is uiteraard een eerste zorg voor het bestuur dat de begraafplaats regelmatig en goed onderhouden wordt. Schade die ontstaat door achterstallig onderhoud is in verzekeringen niet gedekt.

Artikel 41.

De verplichting tot het algemeen onderhoud van de begraafplaats wordt reglementair beperkt. Deze verplichting strekt zich niet uit over het onderhoud aan de graven. Indien de begraafplaats ook deze wil onderhouden, dient daarvoor met de rechthebbenden een apart tarief te worden overeengekomen.

Artikel 42.

Het ruimen van overblijfselen van overledenen kan volgens de Wet op de Lijkbezorging geschieden na verloop van 10 jaar nadat in het graf laatstelijk een overledene is geplaatst en, indien het een particulier graf betreft, met toestemming van de rechthebbende. De Wet geeft echter niet aan wat de houder van de begraafplaats dient te doen wanneer geen contact met de eigenaar, rechthebbende of belanghebbende mogelijk is. Uit het reglement (art. 21) en de grafakte moet daarom vaststaan dat er geen rechthebbende c.q. belanghebbende meer is, omdat de verleende grafrechten geëindigd zijn, terwijl de

rechthebbende bij rechtsverkrijging verklaart ermee bekend te zijn dat het graf na beëindiging van het grafrecht kan worden geruimd.

Twee maanden voordat het graf van een onbekende wordt geruimd geeft het bestuur daarvan kennis aan de burgemeester en wethouders, die in verband met identificatie de ruiming eventueel kunnen opschorten (artikel 31, lid 5 Wet Lijkbezorging)

Artikel 43.

De oude reglementen van de begraafplaatsen van de diverse parochies hadden naar aanleiding van de Wet op de Lijkbezorging van 1991 een bepaling opgenomen inzake de grafrechten waarvan de duur niet meer vaststond. Deze bepaling luidde dat deze grafrechten met ingang van dat reglement op dertig jaren werden bepaald. Bij het opstellen van dit nieuwe Reglement gaat deze termijn niet weer opnieuw lopen. Voor zover aanwezig, verlopen om die reden de termijnen van alle betreffende grafrechten in. Na afloop van deze termijn kan het grafrecht telkens weer verlengd worden met een termijn van tien jaar

Gedurende de genoemde dertig jaar is de rechthebbende niet het onderdeel van het tarief verschuldigd, dat betrekking heeft op het grafrecht gedurende die periode. Wel dient hij het tariefonderdeel voor het algemeen onderhoud van de begraafplaats te voldoen. Voor een rechthebbende als hier bedoeld gelden overigens de bepalingen van artikel 21 over de wijze waarop het grafrecht beëindigd wordt, onverkort.

Artikel 44.

Een bijzondere begraafplaats wordt gesloten door een besluit van het bestuur, waarvan mededeling is gedaan aan burgemeester en wethouders die dit ter openbare kennis brengen. Tegen dit besluit kunnen belanghebbenden binnen twee maanden beroep aantekenen bij Gedeputeerde Staten. Op een gesloten begraafplaats mogen geen overledenen worden begraven.

De Wet op de Lijkbezorging kent ook een gesloten verklaring van een begraafplaats, waarop gedurende 10 jaren niet meer begraven is, door de gemeenteraad. De begraafplaats wordt alsdan geacht gesloten te zijn met ingang van de dag na die van de laatste begraving. Tegen deze gesloten verklaring is beroep bij Gedeputeerde Staten mogelijk.

Volgens de Wet blijven graven gedurende 20 jaren na de sluiting onaangeroerd liggen. Anders dan onder de oude Wet op de Lijkbezorging kunnen graven en asbussen nu

wel worden geruimd. Na deze 20 jaar is bezaaiing en beplanting mogelijk, bij particuliere graven echter alleen met toestemming van de rechthebbenden. De begraafplaats houdt op dit te zijn indien de grond die bestemming heeft verloren en zich daarin geen graf bevindt (artikel 47 Wet op de Lijkbezorging)

Wanneer een bestuur voor de beslissing staat om de begraafplaats al dan niet te sluiten moge worden overwogen dat na de sluiting geen inkomsten meer worden verkregen van nieuwe grafrechten, terwijl een gedeelte van de kosten nog langdurig blijft doorlopen. Anderzijds kunnen na de sluiting de graven en asbussen geruimd worden (wat betreft de particuliere (urnen)graven alleen met toestemming van de rechthebbenden). Daardoor kan binnen een overzienbare tijd worden bereikt dat de begraafplaats ophoudt te bestaan. Het is niet verantwoord de begraafplaats open te houden uitsluitend voor bijzettingen; zij dient gesloten te worden wanneer een vervangende begraafplaats aanwezig is, al of niet in eigen beheer. Bij sluiting van een begraafplaats zal overigens niet kunnen worden volstaan met estitutie van betalingen voor rechten, waarvan nog geen gebruik werd gemaakt. Meestal wordt ook de mogelijkheid geboden deze verworven rechten op een vervangende begraafplaats te honoreren, terwijl het grafteken zonder kosten naar de begraafplaats kan worden overgebracht. Wanneer is te voorzien dat binnen afzienbare tijd geen graven meer kunnen worden uitgegeven en alleen maar bijzettingen op de begraafplaats kunnen geschieden, dient het bestuur contact op te nemen met het gemeentebestuur, zowel over de bestaande begraafplaats als over een mogelijke uitbreiding of vervanging. Hetzelfde geldt in

het geval het bestuur wil participeren in een algemene begraafplaats of geen prijs meer stelt op een eigen begraafplaats. Uiteraard dient het bestuur zich tijdig met het bisdom te verstaan in verband met de voor de sluiting noodzakelijke schriftelijke bisschoppelijke machtiging. In het algemeen zal men alleen kunnen besluiten tot uitbreiding van de bestaande begraafplaats of tot aanleg van een nieuwe begraafplaats wanneer van het gemeentebestuur ruime toezeggingen worden verkregen betreffende investering en/of exploitatie. Anders zal op praktische gronden in het algemeen de voorkeur moeten worden gegeven aan participatie in een (nieuwe) algemene begraafplaats, waartoe de Wet mogelijkheden biedt.

Artikel 47.

Rechten uit het verleden die met betrekking tot een graf zijn verleend, dienen zo goed mogelijk te worden geëerbiedigd overeenkomstig de indertijd gestelde voorwaarden. Door deze bepaling wordt zekerheid geschapen, dat de in het verleden ooit gebruikte reglementen voor de begraafplaats in de nieuwe situatie niet meer geldig zijn. Zij kunnen echter wel van belang blijven voor het bepalen van het grafrecht in concrete gevallen die dateren uit de periode dat zij van kracht waren. Het betreft dan met name de kern van het grafrecht, d.w.z. de duur waarvoor het is aangegaan.

Denekamp, januari 2011.